

Speciellt

Nr 2
2023

autism
Stockholms län

Tema:
Hälsa-
och
sjukvård

*Vi lottar
ut två
böcker!*

LSS-hälsan

Den nya styrelsen

Projekt Småsyskon

-vill du vara med?



KIND

KAROLINSKA INSTITUTET
CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL
DISORDERS

Har du ett barn med autistiskt syndrom, Asperger syndrom eller ett annat autismspektrumtillstånd?

Har han eller hon en lillebror eller lillasyster som är 10 månader eller yngre?

Då kan du med ditt yngsta barn vara med i ett forskningsprojekt.

Du kan läsa mer på vår hemsida:
www.smasyskon.se

KIND

CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL
DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET

KIND - Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet är ett kompetenscentrum för forskning, utveckling och utbildning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar till exempel ADHD och autismspektrumtillstånd.

KIND är ett samarbete mellan Karolinska Institutet och Region Stockholm.
KIND startade 2010 och har idag omkring 40 medarbetare.
Föreståndare är professor Sven Bölte.
Läs mer på www.ki.se/kind



Är ditt barn en Hjärndetektiv?

VI SÖKER DELTAGARE TILL EN STUDIE OM BARNES UTVECKLING

Vad handlar studien om?

- Vi studerar barns utveckling i förskoleåldern, med fokus både på hjärnan och beteende.

Vem kan vara med?

- Barn mellan 3 och 4½ år med autismspektrumtillstånd

Vad innebär det att vara med?

- Vårdnadshavare besvarar frågeformulär hemma.
- Besök vid KIND (Karolinska Institutet, Stockholm) som innehåller många olika uppgifter och undersökningsmoment (iPad-uppgifter, lekobservation, salivprov, mm.) - här får barnet vara en Hjärndetektiv under en dag.
- Magnetkameraundersökning av hjärnan. Detta är en ofarlig metod som görs under naturlig sömn.
- Familjer från hela Sverige kan delta (reseersättning och hotell erbjuds vid behov).



Träffa Pip och andra Hjärndetektiver:
vimeo.com/2983685

För mer information, kontakta
Terje Falck-Ytter på telefon 0704 58 1475
eller via mail terje.falck-ytter@ki.se

KIND

CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL
DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET




Speciellt

ADRESS

Brännkyrkagatan 91
118 23 Stockholm

TELEFON

08-612 71 72
www.autism.se/stockholm
info@autismstockholm.org

ANNONSANSVARIG

Business Factory AB
anders@businessfactory.se
peter@businessfactory.se

ANSVARIG UTGIVARE

Josef Icmen

I REDAKTIONEN

Carin Backander
Ellinor Englund
Josef Icmen
Marita Skoog Jacobson

STYRELSE

Carl-Henrik Arosenius, ordförande
Andreas Nyhlén, vice ordförande
Lina Achi Martinsson, 2:a vice ordförande
Sarah Wamala Andersson
Carin Backander
Ellinor Englund
Josef Icmen
Jonna Jonsson
Liselotte Lindberg
Philip Lindner
Helena Söderqvist Lönnblad
Anette Mullis
Aggie Öhman

LSS-OMBUD FÖRENINGEN

Ellinor Englund

SKOLOMBUD FÖRENINGEN

Helena Söderqvist Lönnblad

KANSLI

Marita Skoog Jacobson
Ebba Kindstedt
Magdalena Kydd
Therése Larsson

PLUSGIRO OCH SWISHNR

83 01 27-7 – 1234642682

MEDLEMSAVGIFT 2023

Huvudmedlem: 320 kr/kalenderår
Hushållsmedlemskap: 50 kr.
Verksamheter: 530 kr

OMSLAGSFOTO

Pixabay

TRYCK

BFN Holding/Bomastryck

UPPLAGA

2970 st



8



12



19

BOKTIPS

Vi kommer att kunna
lotta ut två exemplar
av nya boken
Funkishjälpens guide

I DETTA NUMMER

LEDARE

Vår nya ordförande tar ordet och skriver en första ledare.

4

TEMA HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

I detta nummer informerar vi både om rättigheter och vårt arbete inom Regionen.

5

STRESS

Lära, har utbildningar som vi fått ta del av. I detta nummer pratar de om Stress och den föreläsning vi fått ta del av.

6-7

NYA STYRELSEN

Vi har en ny styrelse och här presenterar vi några av dem.

8

MEDLEMSAKTIVITETER

Engagera dig som ledare i höst!

10-11

BARNS RÄTTIGHETER

Det är inte alltid så enkelt för barn att vara delaktiga i sin vård.

12

18-ÅRS DAGEN

Vad händer och hur kan man förbereda sig?
Gällande vården.

13

FORSKNING

Om Autism och kortare livslängd.

14

LSS-HÄLSAN

Den kommunala hälso- och sjukvården.

16

KIND FORSKNING

Om skolfrånvaro och autism.

18

BOKTIPS!

Vi lottar ut två böcker!

19

ledare

Ordförande
Carl-Henrik Arosenius



Kära medlemmar och läsare

DETTA ÄR MIN FÖRSTA LEDARE som nyvald ordförande i Autism Stockholms län.

DET ÄR MED skräckblandad förtjusning jag

accepterade förfrågan att ställa upp som ordförande. Visserligen har jag en gedigen erfarenhet från ideella föreningar under större delen av mitt vuxna liv alltifrån att starta innebandyklubbar till 20 års politiskt engagemang i min ungdom. Men i Autism Stockholm län har jag bara varit passiv stödmedlem under många år som anhängig.

TILL MIN STORA GLÄDJE har jag under de första veckorna insett att förningen är väl fungerande med otroligt

kompetent och engagerad personal samt en ny styrelse med gedigen erfarenhet och kunskap. Vi har alla dessutom årtal av personligt engagemang i allt som rör autism men även andra diagnoser. Vi har en stabil ekonomi och driver intressanta projekt som finansieras av Arvsfonden. Föreningen är även en del av riksförbundet Autism Sverige och i Funktionsrätt Stockholms län som är en paraplyorganisation för ett drygt 40-tal funktionsrättsorganisationer.

DEN VIKTIGASTE frågeställningen just nu för den nyvalda styrelsen är på vilket sätt vi kan vara till mest nytta för medlemmarna?

VI HAR NÄSTAN 4.500 medlemmar i Stockholms län men skulle troligtvis kunna vara många fler. Så att kunna nå ut med information inte minst till de som kommit till Sverige från andra länder och språk vore fint.

EN UTMANING ÄR att nå fram till politikerna speciellt som föreningslivet under många år drabbats av besparingskrav. Detta har förvärrats av den pågående höga inflationen. Vi tar givetvis emot alla förslag och synpunkter från medlemmar och anhängiga t.ex. på vilka aktiviteter vi bör bedriva.

MIN AMBITION är att vi ska vara till största möjliga nytta för medlemmarna och anstränga oss för att göra en bra förening ännu bättre. Önskar alla en riktigt skön och vilsam sommar!

Carl-Henrik Arosenius

Nu kan fler få assistans

Med den nya lagen kan vissa personer med autismdiagnos få personlig assistans. Är du en av dem? Kontakta våra erfarna jurister för gratis rådgivning.

[Humana.se/starktassistans](https://humana.se/starktassistans)
assistansradgivning@humana.se
020 - 70 80 87



Humana

—TEMA—

Häls- och sjukvård

Svensk sjukvård står inför förändring, eller i alla fall behov av förändring. Den har i stället för att kunna fungera även proaktivt och förebyggande alltmer blivit enbart akutsjukvård. Vår förening märker det främst gällande den psykiatriska vården och insatserna från habiliteringen, men vi vet att det är så inom primärvården också. Var ska den hälso-främjande vården finnas? Ska det enbart vara "sjukvård"?

Vi vet utifrån både forskning och i kontakt med våra medlemmar att det är en utsatt grupp. Måendet är sämre än för "medelsvensson". Vad det beror på har flera olika anledningar men vi ser tydligt att vården inte kan bemöta det behov som finns. Om vården hade kunnat agera snabbare vid behov av vård, haft en kontinuitet och uppföljning tror vi att läget hade sett annorlunda ut. Det vi ser och hör både i media och från våra medlemmar, överöser oss med vad som inte fungerar.

AUTISM STOCKHOLMS LÄN arbetar regionalt, det betyder att vi jobbar med hälso- och sjukvårdsfrågor utifrån vår grund att sprida kunskap om autism och påverka beslutsfattare. Vi gör det både inom primärvård, psykiatri och habilitering där våra medlemmar finns, men det finns även LSS-hälsan som är viktig. Denna del ingår inte under Region Stockholm utan ingår i den kommunala hälso- och sjukvården.

VI OROAR OSS för hur primärvården ska kunna uppfylla rollen som Första linjens psykiatri och även kunna

Okunskapen om autism, NPF och IF är ganska hög

bemöta vår målgrupp i sjukvården. Primärvården ska vara den första och närmsta mottagaren som ska ta över alltmer insatser, både av psykiatrisk och somatisk vård. Första linjens psykiatri – det ser bra ut på pappret och teoretiskt, med kontakt med vårdcentralen som finns nära hemmet, fast vårdkontakt och att man vänder sig hit vid lättare och måttlig psykisk ohälsa. Men vi vet också hur det ser ut i praktiken. Okunskap om autism och NPF och IF är ganska hög, personalrotation och ingen fast läkare utan mest inhyrd personal, samt bristen på psykologer som råder.

VI VET ATT DET KAN BLI BRA, vi vet att alla vill att det fungerar – frågan är bara "hur:et". Autism Stockholms Län arbetar med påverkansarbetet uppifrån

politiken, ner till verksamheterna och med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen som skriver avtalen. Vi arbetar för att komma ifrån stuprörsproblematiken och för samverkan, rätt bemötande av patienten med autism och för att en mer förebyggande vård bör finnas. Nu revideras även de nationella riktlinjerna för vård och stöd vid adhd och autism vilka rekommenderar bl.a. tidiga insatser, stöd innan utredning är klar och samverkan. Vi hoppas mycket på detta.

I DETTA NUMMER av tidningen kan ni bl.a. läsa mer om LSS-hälsan längre fram och ta del av den tyvärr skrämmande läsningen om autism och minskad livslängd som bl.a. Tatja Hirvikoski skrivit om.

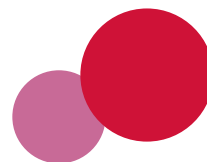
TEXT: MARITA SKOOG JACOBSON





Stress ofta orsaken till utmanande beteende vid autism

I våras hade vi förmånen att ha en föreläsning med Stefan Linde, från Lära, som pratade om stress. Vi håller på att planera in en ny då många var intresserade av att lyssna men inte fick tillfälle till det



Personer med autism uppvisar ibland i ett beteende som kan upplevas som hotfullt eller skrämmande för den som är i närheten. För att förstå varför beteendet uppstår måste vi också förstå vad det kan vara som orsakar beteendet. Vi behöver kunskap om hur de generella svårigheter som en person med autism kan ha påverkar stressnivå och mående. Det menar Stefan Linde som är utbildare på Lära och med lång erfarenhet av att arbeta med människor med autism.

– **VI BEHÖVER VARA NYFIKNA**, lyssna och förstå att personer med autism generellt uppfattar och tolkar världen på ett annat sätt än vad vi gör, säger Stefan och listar tre områden: perception, kommunikation och socialt samspel.

EN PERSON MED AUTISM kan bli överstimulerad i vissa miljöer. Hen kan uppleva dofter, höra och se saker annorlunda. Vanligt är att uppmärks-

samma detaljer. Det sociala samspelet och sociala koder är ofta svåra att förstå. När det gäller kommunikation finns det många olika orsaker till att stressen blir, och förblir, hög.

– **DET HÄR KAN SKAPA** svårigheter att få ihop vardagen. Vi ställer tyvärr ofta stora krav på både verbal, ickeverbal och social kommunikation och antar att alla kan hänga med och förstå. En person med autism kan vara väldigt detaljstyrd gällande hur och vem som säger något och kring saker i miljön och aktiviteter, förklarar Stefan.

ALLT DETTA KAN LEDA till stress och i förlängningen ett utmanande beteende. Stefan menar att stressen ofta skapas när omgivningen upplever att personen vill styra dem med fixa idéer och bemöter detta med hot och tillsägelser. "Om du gör så, får du inte..."

– **OM VI FÖRSÖKER HOTA** utgår vi från att personen är lat, inte att hen inte förmår, säger han.

NÄR VI PRATAR OM utmanande beteende, menar vi ett beteende som väcker känslor hos omgivningen. Det är alltså utmanande för omgivningen snarare än för personen själv. Vad som upplevs som utmanande är olika för olika personer.

MÅNGA PERSONER MED AUTISM

har ett högt stresspåslag och saknar strategier för att komma ur stressen. En konstant stressituation leder till ökad sårbarhet över tid eftersom kroppen aldrig hinner återhämta sig. När stresspåslaget till sist blir för stort uppstår ett utmanande beteende som ibland kan vara utåtagerande. För personen kan beteendet fylla en funktion: Personen har försökt förmedla att något är fel utan att omgivningen förstår detta, men märker att när hen t.ex. blir riktigt arg får hen vara i fred. Andra gånger är det en överlevnadsinstinkt där personen känner sig så pressad, stressad och trängd att reaktionen snarare är instinktiv.



Stefan Linde, föreläsare från Lära.

FÖREBYGGANDE ARBETE MINSKAR UTMANANDE BETEENDEN

DET KRÄVS ett förebyggande arbete för att skapa en miljö där alla mår bra och där utmanande beteenden minskar eller upphör.

– **FÖRST BEHÖVER MAN TITTA PÅ** vilka situationer som kan uppstå och göra en riskanalys över hur ofta beteendet inträffar och hur farligt det är, säger Stefan.

FÖR ATT KUNNA JOBBA med att förändra ett beteende måste personal eller anhöriga också ha en acceptans för att det kommer att uppstå situationer

som är utmanande för dem att hantera. En handlingsplan behövs så att alla vet vad de ska göra när en sådan situation uppstår.

– **VET JAG HUR SITUATIONEN** ska lösas så kommer min egen stress att sjunka. Om en person är självskadande eller agerar ut behöver jag veta hur jag kan hantera det på ett tryggt och säkert sätt för båda parter och hur jag kan avleda. På så sätt slipper man hamna i en maktkamp som riskerar att spä på och skapa ännu mer skam när det uppstår en situation.

– **I BÖRJAN HANDLAR** allting om att skapa tillit, trygghet och en trivsamt

kontakt med personen. Vi ska arbeta med lågaffektivt bemötande, tydliggörande och kommunikation, men först måste vi acceptera var personen är just nu. När en situation uppstår ska vi stå kvar, vara lugna och ge personen hjälp med återhämtning och tröst, säger Stefan.

– **LÅNGSIKTIGT SKA VI SE** till att vi kommunicerar på en nivå som minskar missförstånd. Vi ska jobba med stressreduktion så att personen får den återhämtning som behövs. Sist men inte minst behöver personen få göra saker hen är duktig på och mår bra av.

”**SOM UTBILDARE PÅ LÄRA** är jag tacksam att jag har förmånen att få ägna mig fullt ut åt att dela kunskap på detta område med andra. Jag möter människor med egna erfarenheter och får hela tiden lära mig nytt. Det är ett ömsidigt utforskande.” avslutar Stefan.

Lära är ett kunskapsföretag som erbjuder utbildning, handledning och gratis webinarier inom NPF. Läs mer på www.lara.se eller kontakta oss gärna.

Kontakt:

Trine Bach Jensen utvecklingschef
Trine.bachjensen@lara.se
Tel: 070 166 58 46

WALD & STRÖM

För att öka medvetenheten om autism har vi designat armbandet **UNIQUE**.

Silver 395 kr

Tillsammans ökar vi medvetenheten om autism!

Genom att köpa armbandet stödjer du **KIND** (Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet) som är ett kompetenscentrum för forskning, utveckling och utbildning inom området neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).

Beställ via www.wald-strom.com/unique

KIND
CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET

NYA STYRELSEN

I mars fick vi flera tillskott till vår styrelse. Bl.a. en ny ordförande, som tidigare inte suttit i styrelsen men har bred erfarenhet av föreningar och styrelsearbete. Carl-Henrik Arosenius är även sedan lång tid tillbaka medlem i föreningen och har följt vårt arbete länge. Ellinor är ny ledamot, Lina, Jonna och Liselotte några av våra nya suppleanter.

Vi har ytterligare suppleanter vars presentation kommer att komma på hemsidan istället för tidningen. Det är Philip Lindner, Anette Mullis och Aggie Öhman. *Vi välkomnar alla till styrelsen och vårt fortsatta arbete!*

Här får ni lära känna några lite närmre:



● VEM ÄR DU ELLINOR ENGLUND?

Jag är förälder till en vuxen dotter som i slutet av tonåren fick diagnoserna Asperger (som det kallades då) och ADD. Har en bakgrund som jurist och socionom och har i många år arbetat med socialrätt, främst LSS, på Sveriges Kommuner och Regioner och Socialstyrelsen.



● VARFÖR VILL DU ENGAGERA DIG I AUTISM STOCKHOLMS STYRELSE? VAD VILL DU BIDRA MED?

Jag har ägnat mycket tid åt att förmedla kunskap och har hållit många kurser för kommunanställda i bl.a. LSS. Så jag kan bidra med min kunskap inom det området. Har även, tillsammans med en kollega, skrivit en bok om LSS, i syfte att underlätta för kommunala beslutsfattare och eftersträva en hög kunskapsnivå.

Jag har även deltagit som expert i ett flertal statliga utredningar inom området, senast Huvudmannaskapsutredningen, och vill som LSS-ombud i föreningen gärna arbeta för en förändring av LSS i en positiv riktning.

● VILKA FRÅGOR TYCKER DU ÄR VIKTIGA ATT DRIVA?

Rätten till ekonomisk trygghet, arbete och bostad för alla är frågor som engagerar.

● VEM ÄR JAG – JONNA JONSSON?

Här kommer lite om mig, Jonna Jonsson, som är ny suppleant i styrelsen. Jag har en bakgrund som jurist med erfarenhet från flera myndigheter och arbete på Regeringskansliet, bland annat inom arbetsmiljöområdet.

● VARFÖR VILL DU ENGAGERA DIG I AUTISM STOCKHOLMS STYRELSE? VAD VILL DU BIDRA MED?

Jag har en son med autism och vill särskilt bidra inom området skola/utbildning och arbetsmarknad/sysselsättning.

● VEM ÄR DU LISELOTTE LINDBERG?

Jag är en 46-årig Södermalmsbo. Utbildad beteendevetare och arbetar idag med att utforma och hålla utbildningar för personal inom LSS. När jag är ledig gillar jag att läsa, lyssna på musik och måla i min ateljé.

● VARFÖR VILL DU ENGAGERA DIG I AUTISM STOCKHOLMS STYRELSE? VAD VILL DU BIDRA MED?

Jag har valt att engagera mig på grund av mitt stora intresse för inflytande och delaktighetsfrågor. Stödsatser till personer med autism baseras på frivillighet enligt LSS och SoL. Med tanke på det borde kunskap och erfarenheter från målgruppen efterfrågas och vägas in i beslut i ännu högre grad än idag. Jag vill bidra genom att verka för ökat inflytande över stödet i vardagen. Jag vill också bidra med mina kunskaper inom kognitivt stöd och varför det kan vara till hjälp i vardagen.

● VILKA FRÅGOR TYCKER DU ÄR VIKTIGA ATT DRIVA?

Det finns många viktiga frågor men en hjärtefråga hos mig är rätten att få tillgång till hjälpmedel i vardagen. Det är också viktigt med tillgänglighet i samhällslivet, många miljöer är svåra för personer med "intrycksallergi" att vistas i. Viktig information från myndigheter ofta skriven på ett onödigt krångligt och svårläst sätt. Det är viktigt att peka på områden i samhället som ofta är kognitivt belastande för personer med autism. Frågan om våldsutsatthet är också väldigt viktig att belysa. Forskning visar att personer med funktionsvariation, särskilt kvinnor och barn, löper mycket högre risk att bli utsatta för våld i någon form än befolkningen i övrigt.

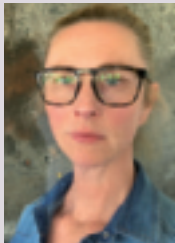


● NÅGOT ANNORLUNDA/OVANLIGT/ FÅ PERSONER VET OM DIG?

När jag var ung tjej hade jag en dröm om att bli arkeolog. Efter gymnasiet sökte och fick jag jobb som grovarbetare vid en arkeologisk utgrävning. Det var en spännande erfarenhet men också ganska slitsamt.

● VEM ÄR DU?

Mitt namn är LINA MARTINSSON ACHI och jag är "hästbiten" (hyfsat nydiagnostiserad) autist, trebarnsmamma, funkisförälder, matte (till en labrador och tre kaniner), biodlare, utbildad arkitekt – vars liv är under komplett omdaning, utifrån nyvunnen, livsviktig självinsikt med koppling till AST (autismspektrumtillstånd) – samt utifrån kopplingen mellan AST och (dess långtgående, komplexa påverkan på) det autonoma nervsystemet (ANS).



● VARFÖR VILL DU ENGAGERA DIG I AUTISM STOCKHOLMS STYRELSE? VAD VILL DU BIDRA MED?

I egenskap av mamma till en autistisk dotter kan jag givetvis inte acceptera den nattsvarta statistiken förknippad med AST – vilken inkluderar olika former av utanförskap, ofrivillig ensamhet, mental ohälsa, förhöjd suicidrisk. Att försöka påverka detta på egen hand är utmattande och tröstlöst. Jag hyser stora förhoppningar på vad vi tillsammans kan åstadkomma – inom/via Autism Stockholms län och jag ämnar bidra med mitt autistiska "inifrån-perspektiv", samt min autistiskt förstärkta passion!

● VILKA FRÅGOR TYCKER DU ÄR VIKTIGA ATT DRIVA?

Jag brinner särskilt för frågor med koppling till barn och ungas mentala hälsa och har på nära håll sett de förödande konsekvenserna av en icke fungerande skolgång i sammanhanget. Vidare önskar jag ytterligare fördjupa vår förståelse av autistiska flickor och kvinnors situation - eftersom vår målgrupp är särskilt utsatt och eftersatt i dagsläget.

● NÅGOT ANNORLUNDA/OVANLIGT/FÅ PERSONER VET OM DIG?

Jag har fyra små tatueringar – tre luf-farprickar, samt tre uttryck (2x, 2e och 2c) – samtliga med särskild betydelse för att beskriva vem jag är. Jag hyser en stor tilltro till ordens makt/förmåga att både förstärka och förtrycka. Jag önskar påverka – omformulera – vår autistiska berättelse till att bli mer nyanserad, inkluderande, möjliggörande och hoppfull!

● VEM ÄR DU ANETTE MULLIS?

Jag är ursprungligen från Norra Skåne med en Socionomexamen från Lunds universitet. Har sedan dess gift mig med Tod, och bott i USA där vi fick två barn som nu är vuxna.

Vi flyttade tillbaka till Sverige 2011 och har som förälder erfarenhet av barn med autism vad gäller sjukvård, skola, myndigheter, LSS, diagnosförfarande m.m. från två olika länder.

Jag har arbetat med internationella HR frågor sedan 1988 och är numera global HR-chef.

inom autismområdet i samhället, hur det är att vara ung vuxen med autism eller att vara utlandsfödd förälder med barn med autism vilket hänger ihop med att kunna och veta hur man hittar rätt i samhället för att få stöd och hjälp.

Jag tror att jag som varit med om hela "autismresan" med erfarenhet från flera länder kan identifiera mig med och använda de erfarenheter jag har för att bidra till arbetet i Autism Stockholms län.

● VARFÖR VILL DU ENGAGERA DIG I AUTISM STOCKHOLMS STYRELSE? VAD VILL DU BIDRA MED?

VILKA FRÅGOR TYCKER DU ÄR VIKTIGA ATT DRIVA?

Jag är intresserad av många områden inom autism, dels att som förälder och barn, bättre förstå hur man ska navigera mellan alla olika instanser



Har du autism och vill arbeta som IT-konsult?

Unicus söker fler talanger!

Ansök på:

unicus.com/sv/jobba-hos-oss/



TJEJTRÄFFAR

För dig som identifierar dig som tjej/ kvinna från 18 år och uppåt, med diagnos autism.

Tid: 1 ggr/månad

Plats: Digitala och fysiska möten

Datum: Se kalendariet på hemsidan

Ledare: Catrine

Varje träff utgår från ett bestämt tema.



SAMTALSTRÄFFAR

Diskussionsträffar i ny form.

Träffar för dig med AST som är över 18 år. Vi ses och pratar om vardagliga frågeställningar.

Utgår från ett tema varje gång som finns i kalendern.

Tid: 1 ggr/månad

Plats: Brännkyrkagatan 91

Datum: Se kalendariet på hemsidan

Ledare: Ny ledare på gång!



På gång...

Medlemsaktiviteter

PUBKVÄLL FÖR DIG MED AUTISM

En digital träffgrupp för dig som vill träffa andra och umgås.

Tid: 19.00-20.30

Plats: Digitalt via Zoom

Datum: Sista onsdagen i varje månad,

Ledare: Lars

Övriga tider se kalendariet på hemsidan.



DELTA I FÖRENINGENS AKTIVITETER

Alla som vill vara med regelbundet på våra aktiviteter ska vara medlemmar i Autism Sverige och vår förening, om inget annat anges. Anledningen är, att våra försäkringar annars inte gäller vid aktiviteterna/träffarna, om det händer något.

Att prova på att delta, utan medlemskap, går bra en gång, för att kunna bilda sig en uppfattning om aktiviteterna passar dig eller inte. Därefter är det medlemskap som gäller!

Är ni flera i hushållet, dvs, bor på samma adress? Då är det enkelt att lägga till hushållsmedlem utöver huvudmedlemmen. Kostnaden för hushållsmedlem är enbart 50kr/år.

Vill du lägga till hushållsmedlem? Det gör du enkelt i efterhand genom att logga in på vår eller förbundets hemsida. Uppe i det högra hörnet står det "logga in"

– inloggningsuppgifter finns på er faktura.

Kontakta info@autism.se eller oss på kansliet om ni behöver hjälp!

CAFÉKVÄLLAR – DROP-IN-FIKA

En kväll för fika, samtal och umgänge.

Fika serveras för 20 kr/person.

Betalas med Swish eller jämna kontanter.

Tid: 16–19

Plats: Brännkyrkagatan 91

Datum: Varannan tisdag

Ingen anmälan krävs



PROMENAD

Vi samlas vid porten vid vårt kansli och går sedan tillsammans runt på Södermalm.

Promenaden tar ca 1 timme.

Man kan promenera med eller utan stavar.

Tid: Samling 14.45, promenad ca 1 h

Plats: Brännkyrkagatan 91

Datum: Varannan tisdag, se kalender på hemsidan



ÄR DU INTRESSERAD AV
ATT ENGAGERA DIG I NY AKTIVITET
ELLER STARTA STUDIECIRKEL?
HÖR AV DIG
TILL KANSLIET!



TRÄFFGRUPP FÖR FÖRÄLDRAR TILL VUXNA MED AST

Träffar för dig som har vuxet barn med en AST-diagnos som vill träffa andra föräldrar för stöd, tips och råd och utbyte av erfarenheter.

Tid: 1 ggr i månaden – Ledare Inger

Plats: Digitalt på Zoom

Datum: Se kalendern på hemsidan

Ledare: Inger



FIKATRÄFF FÖR MOR- OCH FARFÖRÄLDRAR

Träffar för dig som har barnbarn med en autismdiagnos. Vi diskuterar livet och de utmaningar man ställs inför som mor- och farförälder till ett annorlunda barnbarn.

Tid: ca 1 ggr/månad

Plats: Brännkyrkagatan 91

Datum: Se kalendariet på hemsidan

Ledare: Mervi



DIGITALA TRÄFFAR FÖR MAMMOR TILL TONÅRSDÖTTORAR MED AUTISM

En samtalsgrupp för mammor till döttrar med autism som går i högstadiet eller gymnasium.

Tid: 1 ggr i månaden

Plats: Digitalt

Datum: Se kalendariet på hemsidan



BREDÄNGSBADET

Här har våra medlemmar badet för sig själva vissa söndagar. Delvis djup bassäng, så medtag flythjälpmiddel. Föräldrar/assistenter ansvarar själv för säkerheten.

Tid: Varannan söndag kl. 10.00-12.00

Plats: Concordiavägen 21,
127 34 Skärholmen

Datum: Se kalendariet och på hemsidan

Ledare: Lasse



PUBKVÄLLAR FÖR PAPPOR

Det här är träffar för pappor, sista torsdagen varje månad året om med vissa undantag vid helgdagar och semester. Kontakta Erik för mer info! Man pratar om allt mellan himmel och jord under lättsamma former.

Tid: 18.00

För information om plats, intresseanmälan kontakta Erik på jerkalundgren@gmail.com



FÖRÄLDRATRÄFFAR FÖR DIG MED HEMMASITTANDE BARN

Digitala träffar för dig som förälder, som av olika anledningar har ett barn som inte går i skolan. Här samtalas det och utbytes erfarenheter för att stötta varandra i en svår situation.

Tid: 18.30 – 20.00, 2 ggr/månad

Plats: Digitalt

Datum: se kalender på hemsida

Ledare: Nina



BOWLINGKVÄLLAR

Föreningen anordnar bowlingkvällar enbart för våra medlemmar.
Ca 1 gång/månad.

Tid: 18.00-19.00

Plats: Lucky Bowl,
Sveavägen 118

Datum: Se kalendariet på hemsidan

Pris: 80 kr/pers

Anmälan krävs och görs i separat länk som kommer via mailutskick. Kom 10 minuter innan start för att hinna byta skor.





Barns och vårdnadshavares rättigheter i vården

Som vårdnadshavare ska man vara delaktig och ha inflytande över sitt barns vård. Även barnet har rätt att vara delaktig. Men det är inte alltid så enkelt som förälder att ha insyn.

Som barn och ungdom har man rätt att vara med och påverka sin vård och även få reda på hur man ska göra om man är missnöjd med vården. Det är i första hand de vuxna som bestämmer men barn ska alltid få vara delaktiga och få komma med sina åsikter. Det finns ingen åldersgräns för delaktigheten, utan bedöms utifrån barnets mognad.

BARN/UNGA KAN SJÄLVA ta kontakt med vården utan att du som vårdnadshavare är inblandad. Det kan till exempel vara att hen kontaktar ungdomsmottagningen eller vårdcentralen. Barnet kan få hälsorådgivning utan att en vårdnadshavare är med. Det kan även innebära vård som inte kan vänta, utan att någon vuxen är med.

NÄR UNGDOMEN FYLLER 13 ÅR INNEBÄR DET DOCK EN FÖRÄNDRING

FRAM TILL BARNET ÄR 12 ÅR, kan du som vårdnadshavare logga in på 1177.

se och läsa barnets journal och göra ditt barns vårdärenden. Därefter behöver barnet en egen inloggning för att kunna göra detta. Det kan ställa till det, då det kan handla om att föräldrar vill boka läkartider eller förnya recept.

EFTER FYLLDA 13 ÅR kan det inte göras via 1177.se. Då behöver den unga själv ett inlogg.

SOM VÅRDNADSHAVARE kan du också läsa barnets journal på 1177.se tills hen fyller 13 år. Barnet kan läsa sin journal digitalt från den dag hen fyller 16 år. Både du och barnet kan vid alla åldrar begära att få papperskopior på journalen. Men när barnet blir äldre och mer mogen ska hen samtycka till att journalkopior lämnas ut till dig.

SOM FÖRÄLDER kan man tillsammans med barnet begära förlängd åtkomst till journalen, detta görs med vårdpersonalen och gäller främst om barnet har en funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom t.ex.

OM MAN VILL KLAGA PÅ VÅRDEN

OM MAN INTE ÄR NÖJD kan man lämna synpunkter på vården. Det gäller både för barn och vuxen.

I FÖRSTA HAND vänder man sig till vårdpersonalen på den mottagning eller avdelning där man fått vård. Man kan också kontakta patientnämnden, som kan hjälpa er med att komma i kontakt med ansvarig vårdpersonal. Patientnämnden har information om hur ni kan rapportera det som ni inte har varit nöjda med.

Man kan läsa mer om lagar och bestämmelser inom sjukvården på bl.a. 1177.se.

<https://www.1177.se/Stockholm/sa-fungerar-varden/lagar-och-bestammelser/barns-och-varldnadshavares-rattigheter-i-varden/>

Vad händer vid 18-årsdagen?

Det blir många frågor för närstående och föräldrar inför barnets 18-årsdag och de plötsligt ska bli vuxna och klara sig själva. Autism Sverige har under våren haft en webinariumserie som berört bl.a. detta, för våra medlemmar. De har även en hel del information på sin hemsida om just när barnet blivit myndigt.

Man kan läsa mer om detta på www.autism.se under "Stöd och rättigheter".



Här skriver vi lite mer specifikt om information som finns gällande hälso- och sjukvård. Det är bra att förbereda sig för myndighetsdagen, både för den det gäller samt för föräldrar.

NÄR MAN Fyllt 18 ÅR ska man själv söka vård. Den mesta sjukvård utgår från att man klarar av det själv, att man kan söka vård när det behövs. Men det kan vara svårt som ung vuxen.

FÖR ATT UNDERLÄTTA kan man som förälder, genom en fullmakt få tillstånd att till exempel läsa journal eller boka tider för vårdbesök. En fullmakt kan

tidsbestämmas och även specificera vad den ska gälla. Detta bygger så klart på att den unga vuxna personen ger sitt tillstånd. Annars kan det vara svårare att få insyn och kunna hjälpa till. Om man inte klarar av allt själv kan det vara skönt att få möjlighet till stöd av någon man litar på.

NÄR DET KOMMER TILL mediciner och apotek, har de eget underlag för fullmakt som underlättar om man vill kunna hjälpa till att hämta ut mediciner t.ex.

ANNIKA BRAR, som är habiliteringsläkare inom Region Stockholm har på

habiliteringens hemsida besvarat frågor som inkommit kring vård vid myndighetsåldern och tipsar bl.a. om att fundera på vilka intyg som kan komma att behövas. Det är enklare att få ett bra intyg av en läkare man känt under en längre tid.

NÄR DET GÄLLER andra saker så som ekonomi och boende etc så är det andra aktörer som kommer in i bilden och andra insatser som kan vara aktuella, då kan det vara andra förutsättningar än fullmakt som behövs. Allt beroende på vilka behov som finns, men det är bra att vara förberedd!



Söker du LSS-placering?

Vi har lediga platser och finns på flera platser i landet. Mo Gård har 75 års samlad erfarenhet och specialiserad kompetens kring kommunikation, kombinerade funktionsnedsättningar och utmanande uttryckssätt. Vi är ett stiftelseägt idéburet kunskapsföretag som erbjuder individanpassade helhetslösningar inom boende, daglig verksamhet och gymnasiesärskola till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller autism.

Välkommen att besöka Lediga platser på vår hemsida och ta kontakt med våra kunniga placeringsrådgivare:

✉ placeringsradgivare@mogard.se ☎ 010-471 67 00



mogard.se

mo GÅRD

Skrämmande fakta – kortare livslängd för personer med autism

Det är sällan vi får höra bra och positiva saker i samband med autism, men samtidigt är det viktigt att lyfta det allvarliga för att det påvisar hur stort behovet är av förändringar.

För flera år sedan anordnade vi två halvdagar för beslutsfattare inom kommun och region då vi lyfte problematiken för unga vuxna utan sysselsättning. Vi pratade om den psykiska ohälsan och Tatja Hirvikoski som är chef för FoUU, forskning, utveckling och utbildning vid Habilitering & Hälsa, var där. Hon är också forskare vid KIND, Center of Neurodevelopmental Disorders på Karolinska Institutet och 2016 publicerades en stor registerstudie där det uppmärksammades att personer med autism hade en kortare livslängd jämfört med övriga befolkningen.

TATJA PRATADE OM DETTA redan 2016, att personer med autism har större risk att dö i förtid, men det har inte uppmärksammats på det sätt vi skulle önska i Sverige.

DET HANDLAR OM en registerstudie, som påvisar den ökade risken att dö i förtid för individer med autismspektrumtillstånd och gäller både kvinnor och män, i många olika dödsorsaker samt både individer med respektive utan samtidig intellektuell funktionsnedsättning (IF).

DET FINNS ETT MYCKET tydligt samband mellan autismspektrumtillstånd utan intellektuell funktionsnedsättning och förhöjd självmordsrisk. Varför inte detta uppmärksammas mer inom hälso- och sjukvården vet vi inte.

NU ÄR DET INTE SÅ att man automatiskt dör tidigare om man har autism – men registerstudien tyder på att riskerna är större för gruppen med autism. Vad detta beror på kan man ju undra, men vi kan

ana att man inte får den hjälp man behöver i tid, man kanske söker hjälp senare, man kanske inte själv kan avgöra när man är sjuk etc. Vi kan bara spekulera i varför det är så här.

DET VI I AUTISM Stockholms län dock ser är att det psykiska måendet försämras stadigt och att vårdens kunskaper om autism fortsatt behöver bli större och djupare.

DET BEHÖVS FORTSATT mycket mer forskning också så att hälso- och sjukvården kan lita sig på evidensbaserad kunskap. Därför är vi tacksamma att ni som medlemmar ofta engagerar er och ställer upp i olika studier som görs.

PÅ AUTISM SVERIGES hemsida kan man läsa en längre intervju med Tatja Hirvikoski som även publicerats i deras medlemstidning, när den hette Ögonblick. <https://www.autism.se/om-autism/fakta-och-forskning/registerstudie-om-livslangd/>

DÄR PRATAR TATJA även om stresskänsligheten och om vården verkligen kan avgöra om en person med autism mår dåligt eller ej.

TATJAS, och annan forskning om autism kan man bl.a. hitta via www.KIND.se.



Vi gör världen lite bättre, en människa i taget

Nytida ger stöd till barn, unga och vuxna för hela livets behov inom funktionsnedsättning och psykosocial problematik. Läs mer om oss på nytida.se

nytida





Äntligen är det dags igen ... Skansendagen!

PÅ ONSDAGEN DEN 23 AUGUSTI mellan kl: 10 och kl: 14 finns vi på plats. Tillsammans med flera andra funktionshindersföreningar anordnar Skansen en särskild dag för att visa upp sin verksamhet tillsammans med oss föreningar, Studieförbundet Vuxenskolan, Myndigheten för tillgängliga medier m.fl.

DAGEN ÄR GRATIS för medlemmar i de närvarande föreningarna t.ex FUB och Autism Stockholms Län.

SKRIV UT OCH TA MED ert medlemskort. Medlemskortet från oss, kommer ni åt via att logga in på hemsidan med er mail samt

lösenord. Har ni glömt lösenord, kan man trycka på "glömt lösenord" vid inlogg och får då ett nytt via sin mail man angett.

UNDER DAGEN kommer det att finnas olika aktiviteter att prova på, så som cirkus och enkelgympa. Det kommer att finnas Ansiktsmålning, "pimpa din rullstol" mm. Som vanligt kommer det vara allsång och musik från Ayla och hennes band på scen.

VI KOMMER ATT FINNAS på plats med ett infobord, där ansiktsmålningen kommer att ske.

Välkomna!



Skansendagen 23 augusti

Ebba tog över efter Susanna och här kommer en presentation av henne. Flera medlemmar har redan bekantat sig med henne genom caféträffarna.

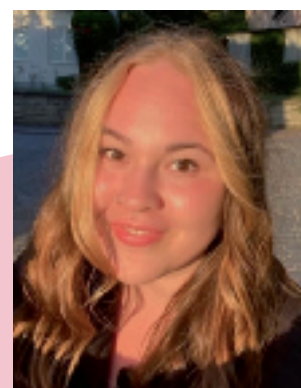
Hej!

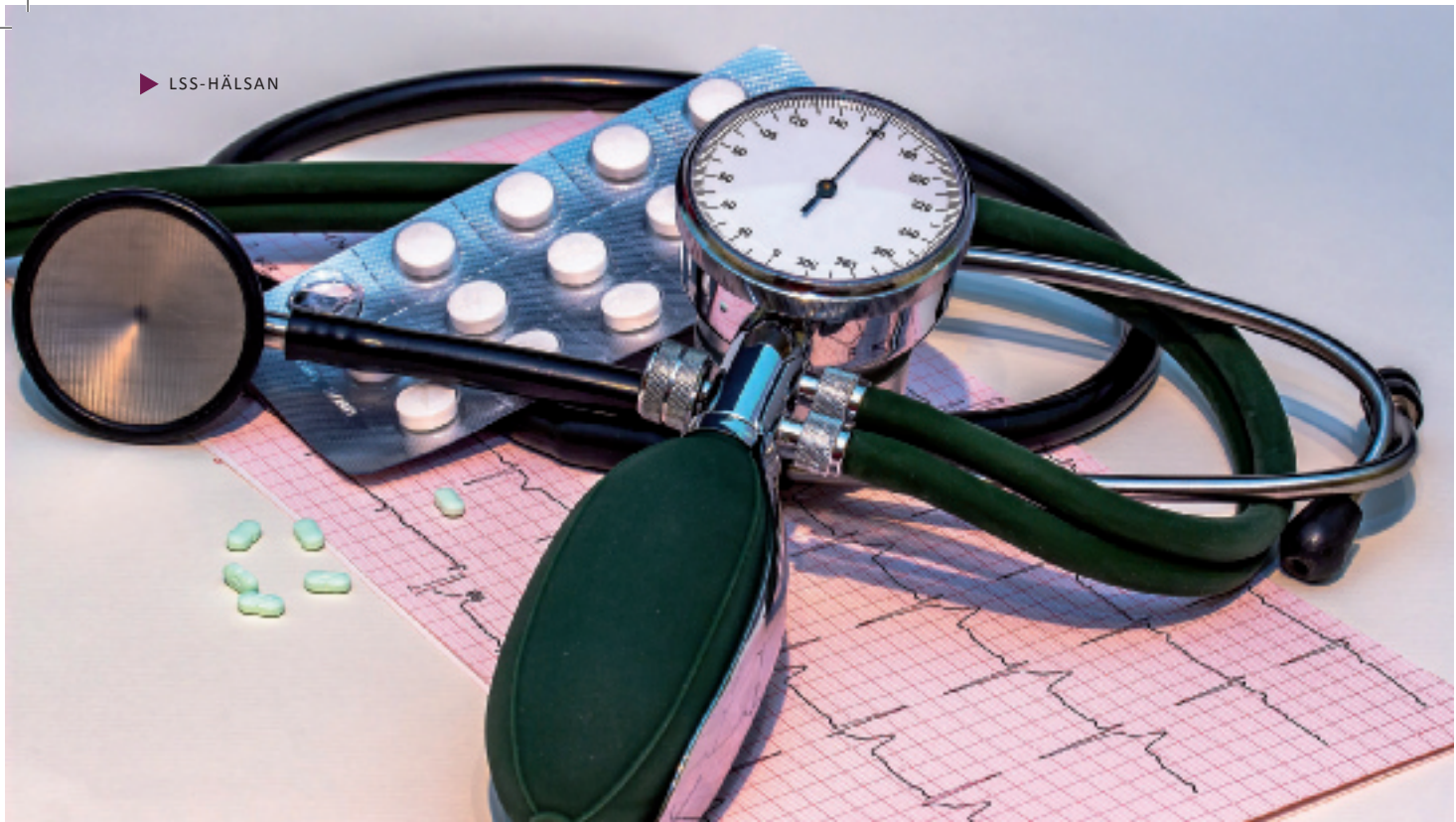
Jag heter Ebba och jag är ny administratör och medlemsansvarig på Autism Stockholms Län. Jag arbetar deltid på föreningen och studerar även vid sidan av på Stockholms universitet.

På min fritid utmanar jag gärna mig själv genom att laga någon rätt som jag inte har lagat förut, umgås med familj och vänner, eller så ringer jag upp någon närstående som har en hund som jag vill gosa med. Mat och hundar är ett ämne jag gärna pratar mer om...

Här på föreningen så ser jag fram emot att skapa gemenskaper och nya sociala relationer för våra medlemmar, exempelvis genom medlemsaktiviteter. Men jag ser även fram emot att lyfta fram anhörigperspektiven ytterligare och vill gärna åter anordna en syskongrupp, som föreningen tidigare haft.

Jag är glad över att få vara med i en förening som skapar mer värden i många vardag och liv. Det känns fint och jag ser fram emot att träffa er medlemmar varje gång vi ses!





Kommunal Hälso- och sjukvård

LSS-hälsan tillhör den kommunala hälso- och sjukvården och är till för dig som bor i gruppbostad, servicebostad eller går på daglig verksamhet. I övriga boendeformer, t.ex. korttidsvistelse ansvarar vårdcentral och Regionala sjukvården.

Genom LSS-hälsan ska du ha tillgång till kommunal hälso- och sjukvård. Det innebär dock inte sådan hälso- och sjukvård som ges av läkare, då hänvisas man till regionens hälso- och sjukvård.

MAN HITTAR KONTAKTUPPGIFTER till LSS-hälsan på kommunernas hemsida. LSS-hälsans team består av sjuksköterskor, undersköterskor, arbetsterapeuter samt sjukgymnaster.

Det här kan LSS-hälsan hjälpa dig med

- Bedöma behov av hjälpmedel.
- Tillsammans med dig, strukturera din vardag.
- Tillsammans med dig, lägga upp en plan för att öka din rörlighet och motorik.

Om behov finns:

- Hjälpa dig hantera läkemedel
- Utredda ditt behov av omvårdnad
- Samordna dina vårdkontakter tillsammans med personalen på din LSS-verksamhet.

NÄRSTÅENDE TILL till personer som bor eller vistas på LSS-verksamhet är

välkomna att kontakta LSS-hälsan för rådgivning. Inom den kommunala hälso- och sjukvården ska det finnas en MAS, medicinskt ansvarig sjuksköterska eller en MAR, medicinskt ansvarig för rehabilitering om det är rehabilitering som är det huvudsakliga verksamhetsområdet.

” I det svenska sjukvårdssystemet är ansvaret för hälso- och sjukvården delat mellan region och kommun.

KOMMUN OCH REGION kan ha avtal med andra aktörer som utför den hälso- och sjukvård som ingår i deras skyldigheter i uppdraget som vårdgivare, men ansvaret ligger fortfarande kvar på huvudmannen dvs. regionen eller kommunen. Det innebär att de fortfarande har det övergripande ansvaret för att du får en god vård, men att själva vården kan utföras av en extern aktör som de skrivit avtal med.

NÄR DET KOMMER till hjälpmedel har kommunen ansvar inom LSS-hälsan när det kommer till de målgrupper som ingår. I likhet med vad som gäller vid habilitering och rehabilitering ska kommunen upprätta en individuell plan när insatser om hjälpmedel erbjuds. Om det finns olika alternativ på hjälpmedel tillgängliga ska kommunen ge möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar. Det som dock nämns är att kostnaderna ska anses befogade för de hjälpmedel som föredras, vilket kan komma att bli en tolkningsfråga i förhållande till kommunens budget vilket vi som förening ser.

KOMMUNERNA ANSVARAR för hjälpmedel i den dagliga livsföringen medans regionerna ansvarar för hjälpmedel för vård och behandling.

Du kan läsa mer ingående om LSS-hälsan på din hemkommuns hemsida och kring regelverk och bestämmelser på Socialstyrelsens hemsida.
(Meddelandeblad nr 9/2020 Kommunal hälso- och sjukvård).

Nationella riktlinjer

Socialstyrelsen arbetar för en god och jämlik vård för alla. Det betyder rätt vård, i rätt tid, på rätt nivå utifrån bästa tillgängliga kunskap och individens vårdbehov.

DE NATIONELLA RIKTLINJERNA är en del av det arbetet och är till stöd för beslutsfattare inom hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten.

DE INNEFATTAR även behandlingar och metoder som är viktigast att satsa på eller som bör avvecklas. I Socialstyrelsens riktlinjer ingår rekommendationer, indikatorer, målnivåer och utvärderingar.

PÅ VÅRT ÅRSMÖTE i mitten av mars så kom Louise von Bahr och hennes kollega Sofia von Malortie från Socialstyrelsen och presenterade innehållet i de Nationella riktlinjerna för "vård och stöd vid adhd

och autism". De pratade också om vad som händer framöver kring synpunkter som inkommit och svarade på frågor från årsmötesdeltagarna.

DERAS PRESENTATION ligger uppe på vår hemsida, under "Om oss/årsmöte". Autism Stockholms Län skickade in några egna synpunkter, bl.a. att vi önskat egna riktlinjer för autism då mycket skiljer sig åt trots att likheter finns. Man kan få mer information om de nationella riktlinjerna för autism på Socialstyrelsens hemsida. En uppdaterad version av riktlinjerna beräknas komma i slutet av 2023.

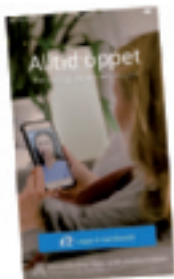


NU FINNS MÖJLIGHETEN att snabbt få rådgivning och stöd att hitta rätt i vården vid lättare psykiska besvär. Region Stockholm har startat ett pilotprojekt tillsammans med 8 vårdcentraler och specialist-psykiatri för att underlätta i den första kontakten, att komma rätt.

TJÄNSTEN KALLAS "PSYKIATRI DIREKT" och finns i appen "Alltid Öppet". Man får här möjlighet att boka ett videomöte för rådgivning och kan på så sätt få en kvalificerad bedömning och hänvisad till rätt vårdnivå.

Psykiatri direkt

PSYKIATRI DIREKT är ett pilotprojekt vars mål är att patienten lättare och snabbare ska kunna få kontakt och tas om hand av rätt aktör, dvs i detta fall antingen vårdcentralen eller specialistpsykiatri. Primärvården har ansvar för första linjens vård vid mild till måttlig psykisk ohälsa. Vid svårare besvär tar specialistpsykiatri hand om patienten. Det ska innebära en enklare väg in för patienten, så de lätt kan få kontakt och snabbt får en första rådgivning och bedömning. **Så här går det till:**



PATIENTER KLIKKAR på "Psykiatri direkt" i appen Alltid öppet. Där får man svara på några frågor och kan därefter boka ett videomöte, på en tid som passar dem. Videomötet kostar som ett vanligt besök på vårdcentralen.

EFTERSOM DETTA är ett pilotprojekt är det till att börja med endast patienter som är listade vid de nedan nämnda vård-

centralerna, som har möjlighet att nyttja tjänsten. Det finns ett gemensamt utvecklat arbetssätt som fungerar för bägge vårdgrenarna vilket underlättar även för att vårdens resurser används mer gynnsamt, enligt Lina Martinsson, som är verksamhetschef på Psykiatri Sydväst inom Stockholms läns sjukvårdsområde.

OM FÖRSÖKET FUNGERAR väl kan det i förlängningen komma att erbjudas till fler av länets invånare. I första hand erbjuds Psykiatri direkt till patienter över 18 år och som är listade hos nedanstående vårdcentraler:

- Fittja vårdcentral
- Flemingsbergs vårdcentral
- Hallunda vårdcentral
- Huddinge vårdcentral
- Segeltorps vårdcentral
- Tumba vårdcentral
- Tullinge vårdcentral
- Vårby vårdcentral



Vad vet vi om skolfrånvaron hos barn och unga på autismspektrumet?

TEXT: ULF JONSSON OCH MAUD PALMGREN

Alltför många barn och ungdomar med autism har omfattande skolfrånvaro. Följderna kan bli allvarliga – både på kort och lång sikt. För att kunna ge rätt stöd är det viktigt att ha en bra överblick över vad vi vet, men även vad vi inte vet. Vi på KIND har därför gjort en systematisk genomgång av den vetenskapliga litteraturen.

Skolfrånvaro är ett stort samhällsproblem i Sverige och övriga världen. Omfattande frånvaro kan leda till att eleven går miste om viktiga delar av undervisningen och blir socialt isolerad. På längre sikt kan det påverka chanserna att utbilda sig, få en egen inkomst och etablera sig i vuxenlivet. Det är sedan tidigare känt att barn och ungdomar med autism har en ökad risk att hamna i problematisk skolfrånvaro, men vi har inte haft en samlad bild av det vetenskapliga kunskapsläget.

Vi utgick från fem internationella databaser inom områdena medicin, psykologi och pedagogik. Där sökte vi efter alla vetenskapliga artiklar som publicerats genom åren om skolfrånvaro hos autistiska barn och ungdomar. Efter att ha sorterat igenom mer än 5000 arbeten kunde vi urskilja 38 artiklar som hade fokus på detta. De allra flesta hade publicerats under senaste decenniet. Huvuddelen av studierna var från USA, Storbritannien och Japan, men vi hittade även några svenska studier.

Många av studierna fokuserade på hur vanligt det är med skolfrånvaro i den här gruppen av elever och tänkbara förklaringar till frånvaron. Studier som använt stora skolregister i USA och Storbritannien visade tydligt att barn och ungdomar på autismspektrumet har en högre risk än genomsnittet. Överrisken verkade till stor del vara kopplad till psykisk ohälsa och andra neuropsykiatriska tillstånd hos dessa elever.

Ett antal studier pekade också på ett samband mellan skolfrånvaro och mobbning. Även bristen på anpassning i skolan lyftes fram. En artikel som utgick från en webbaserad föräldraundersökning från Autism Sverige betonade bland annat betydelsen av stöd, anpassning och autism-kompetens i skolan. Psykosociala faktorer i familjen nämndes också i några studier.

Det är alltså många faktorer att ta hänsyn till i arbetet med att minska skolfrånvaron hos barn och ungdomar på autismspektrumet. Anpassningar i lärmiljön kan vara avgörande – både på lektioner och raster. Men även elevens situation på fritiden och i hemmet måste beaktas. Dessutom är det viktigt att elever som lider av depression, ångest eller andra hälsoproblem får den vård de behöver.

Tyvärr försvåras arbetet av att de stödformer som finns inte utvärderats tillräckligt. Några upplägg har visat lovande resultat, men det rör sig främst om preliminära utvärderingar med mindre grupper. Några aspekter som återkom var vikten av tidig upptäckt och diagnos, individuell bedömning, autism-anpassad undervisning och samverkan mellan aktörer. I takt med att intresset för forskning på skolfrånvaro ökar, kan kunskapsläget snart förbättras.

Slutligen är det viktigt att nämna att samtliga de studier vi hittade var genomförda i höginkomstländer. I låg- och medelinkomstländer har barn och ungdomar med funktionsnedsättningar ofta inte tillgång till den undervisning och de anpassningar de har rätt till. Därför är det också angeläget att undersöka skolfrånvaro bland autistiska elever i dessa delar av världen.

Litteraturöversikten som beskrivs i texten är en så kallad ”scoping review”, där syftet är att ge en överblick över ett forskningsområde. Arbetet med översikten har genomförts av Viviann Nordin, Anna Lindblad, Maud Palmgren, Sven Bölte och Ulf Jonsson, samtliga vid KIND, Karolinska Institutet.



Ulf Jonsson
Leg. psykolog, docent
ulf.jonsson@ki.se



Maud Palmgren
Leg. psykolog
maud.palmgren@edu.gotland.se

Bättre vård för personer med funktionsnedsättningar

SMO – SAMORDNAT MEDICINSKT

OMHÄNDERTAGANDE erbjuds vuxna personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar just nu på tre vårdcentraler i Regionen. Det ska innan årets slut bli fyra offentligt drivna vårdcentraler, i Region Stockholm, som har fått utökat uppdrag att erbjuda anpassade insatser.

DET HANDLAR OM vård till vuxna patienter med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar som ofta har någon form av kommunikationssvårighet som medför behov av ett anpassat bemötande. Dessa patienter erbjuds nu kontinuerlig och samordnad vård. Det innebär bl.a. att dessa patienter får längre



besök, de får träffa samma läkare och de får en fast vårdkontakt.

VÅRDCENTRALENS lokaler ska även till viss del anpassas men oklart om detta även gäller den kognitiva eller perceptuella delen, d.v.s. om de har tagit hänsyn till känslighet för intryck av ljud och ljus etc.

HANDENS VÅRDcentral, KISTA VÅRDcentral OCH TULLINGE VÅRDcentral

har redan börjat erbjuda ett samordnat medicinskt mottagande till målgruppen. Täby vårdcentral kommer starta under året.

FÖRUTOM VUXNA personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar ingår också personer som bor på LSS-boenden och korttidsboenden i den egna kommunen/stadsdelen med behov av läkarinsatser i målgruppen.

DET BLIR INTRESSANT efter utvärdering hur fortsättning kommer se ut, om det kommer spridas i resten av länet.

**Vi har nöjet ...
att kunna lotta ut
två exemplar av nya
boken
Funkishjälpens guide
– till alla
NPF-föräldrar**

Gör så här om du vill delta:

Maila info@autismstockholm.org

Skriv "utlottning bok" i ämnesraden.
Skriv sedan namn och adress i själva mailet.

Maila senast 30 juni. Så skickas boken ut från förlaget direkt!

Ni får gärna skriva en recension av boken till förlaget om ni vill – man kan var anonym eller enbart använda förnamn i recensionen.

Vi kommer att lotta ut två exemplar bland de namn som kommer in via mailen **senast den sista juni.**

**VI
LOTTAR
UT TVÅ
BÖCKER!**

BOKTIPS



Kamouflageprinsessan
av Malin Roca Ahlgren
och Mattias Andersson

Boken är lämplig för barn och unga från ca 9-årsåldern och handlar om Hedda som har det lite jobbigt i skolan med att försöka passa in och en livlig fantasi. Hedda är en kämpe, för hon vänder till slut det som hon tycker är svårt till sin styrka. En inspirerande bok om att våga vara sig själv.



Funkishjälpens guide
av Mikaela Bryhagen

Mikaela Bryhagen har skrivit boken hon själv hade behövt. Första delen av boken handlar om tiden före diagnos och om utredningen och vad som händer efteråt. Sedan följer nedslag i vardagen, om hur man kan hantera familjeliv, högtider, skola, myndigheter, stöd via LSS och socialtjänst. Många praktiska och användbara tips.

PODDTIPS:

Allt du velat veta – avsnitt 384
Om autism med Katarina Sörmgård

Katarina Sörmgård är leg psykolog och leg psykoterapeut men också specialist i neuropsykologi och psykologisk behandling. Hon har skrivit ett flertal böcker och är nu aktuell med "Föräldraguiden vid autism och ADHD". Så både ett poddtips och boktips!

Föreningsnytt

DETTA HAR HÄNT MELLAN TIDNINGSUTSKICKEN

Aktuellt



Vi tycker om samarbeten ...

DET GÖR FÖRENINGEN

STARKARE och vi kan hjälpas åt. Därför har vi startat en liten arbetsgrupp tillsammans med FUB Stockholms Län och Svenska Downföreningens Stockholms-avdelning. Vi hade i mars ett gemensamt möte med Primärvårdsregionrådet – Christine Lorne, där även Karin Fälldin (C) deltog. Vi lyfte där frågor kring vården för personer med Intellektuell Funktionsnedsättning (IF).

BRUKARRÅDEN FÖR NATIONELL

HÖGSPECIALISERAD VÅRD kring självskadebeteende och ätstörning har startat upp och i dagsläget har BUP i Regon Stockholm tagit emot två patienter med självskadebeteende. Vården för ätstörning startar senare, i höst. Vi har

bidragit med vår kunskap om autism då det är en hög grad av patienterna inom ätstörning och självskada som har autismdiagnos. Vi har tittat på informationsmaterial, fått bidra med vad som är viktigt att tänka på i miljön mm. SCÄ (Stockholms Center för ätstörningsvård) har också startat upp sitt brukarråd.

PÅ VÄRLDSAUTISMDAGEN i april, fanns vi på Kulturhuset och hade två panelsamtal, spred information om autism, hade ansiktsmålning och lite pyssel och naturligtvis fika. Det var ett panelsamtal med anhöriga, där föräldra- och syskonrollen lyftes fram och sedan ett samtal med personer med autism.

DET VAR FINT ATT SE våra medlemmar som är fantastiska ambassadörer för vår förening och som även visar att autism är ett spektrum och helt olika från person till person – det är fler som behöver få se detta. Vår vice ordförande, Andreas hoppade in som moderator i

sista stund och fick samtalen att flyta på väldigt fint. Stort tack till er som ställde upp!

VI HAR ÄVEN HAFT ÅRSMÖTE och fått många nya i styrelsen, som presenterar sig kort i detta nummer.

I ÅR KOMMER VI INTE delta med något seminarium på Järva politikerveckan utan laddar med nya styrelsen för att mobilisera vårt arbete framöver på bästa sätt. Nu har vi även kommit över 4500 medlemmar, vilket vi är glada för. Som vi inledningsvis skrev tillsammans blir vi starkare och kan hjälpas åt att påverka till det bättre!



Ha en skön sommar!



TACK VARE ERA BIDRAG OCH GÅVOR KAN VI GÖRA MER I VÅR VERKSAMHET. DET TACKAR VI PÅ FÖRHAND FÖR!

TILLSAMMANS ÄR VI STARKA!

Swisha en gåva eller köp ett armband för att stödja föreningens arbete.

ARMAND BESTÄLLS

GENOM ATT MAILA:

info@autismstockholm.org

Finns i S,M eller L.

Kostnad: 50 kr + porto



123 464 26 82

Autism & Aspergerföreningen
Stockholms Län